

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/143/2020
Identifikačné číslo spisu:	1212232075
Dátum vydania rozhodnutia:	24.08.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Peter Brňák
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:1212232075.3

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Brňáka a sudcov JUDr. Ľubora Šeba a JUDr. Ivana Rumanu, v spore žalobcov 1/ S. N., bývajúcej v Z., J.. B. XX a 2/ V. W., bývajúceho v Z., Z. X, oboch zastúpených obchodnou spoločnosťou HULE | BACHMAYR-HEYDA | NORDBERG, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Ventúrska 8, IČO: 36 859 761, proti žalovanej MH Manažment, a. s., so sídlom v Bratislave, Turbínová 3, IČO: 50 088 033, zastúpenej obchodnou spoločnosťou Advokátska kancelária ECKER - KÁN & PARTNERS, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Námestie Martina Benku 9, IČO: 35 886 625, o zaplatenie 91.753,93 € s prísl., vedenom na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 8C/209/2012, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 31. marca 2020, sp. zn. 8Co/20/2020, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a .

Žalobcovia 1/ a 2/ majú nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava II (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „prvostupňový súd“) medzitýmnym rozsudkom zo 14. februára 2014 č. k. 8C/209/2012-126 určil, že žalobcami 1/ a 2/ (ďalej spolu aj „žalobcovia“) uplatnený nárok v tomto konaní je daný. O práve na náhradu trov konania uviedol, že rozhodne v konečnom rozhodnutí.

1.1. Súd prvej inštancie zistený skutkový stav po právnej stránke posúdil podľa § 20 zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku (ďalej len „zákon č. 229/1991 Zb.“) v spojení s § 15 ods. 4 zákona č. 92/1991 Zb. o podmienkach prevodu majetku štátu na iné osoby, účinného v rozhodnom čase (ďalej len „zákon č. 92/1991 Zb.“).

1.2. Vychádzal zo zistenia, že žalobcovia splnili podmienky zákona č. 229/1991 Zb. pre uplatnenie nároku na náhradu za živý a mŕtvy inventár, ako oprávnené osoby, a povinnou osobou z tohto nároku bol posledný sukcesor, obchodná spoločnosť KM s.r.o., ktorej bola uložená rozsudkom Okresného súdu Lučenec povinnosť zaplatiť žalobcom, ako oprávneným osobám, náhradu za živý a mŕtvy inventár vo výške 2.721.130,- Sk s príslušenstvom. Poukázal na to, že spoločnosť KM s.r.o. bola posledným právnym nástupcom po pôvodnej povinnej osobe, na základe zmluvy uzavretej so žalovaným, a podľa

zákona o podmienkach prevodu majetku štátu na iné osoby, prešiel na ňu ako na nadobúdateľa privatizovaného majetku v zmysle ustanovenia § 15 ods. 1 zákona č. 92/1991 Zb. aj sporný záväzok.

1.3. Zdôraznil, že k účinnému vzniku práva veriteľa domáhať sa splnenia záväzku od žalovaného dôjde až po kumulatívnom splnení dvoch samostatných podmienok, a to ak veriteľ svoju pohľadávku čo do právneho dôvodu a výšky oznámil Fondu národného majetku SR do jedného roka od okamihu prechodu záväzku na nadobúdateľa privatizovaného majetku a ak vyčerpal všetky právne prostriedky na jej uspokojenie voči dlžníkovi. Konštatoval, že v prípade prvej podmienky, formálne náležitosti oznámenia zákon žiadnym spôsobom neupravuje a jej zmyslom je nepochybne zabezpečiť dosiahnutie stavu vedomosti fondu o existujúcej pohľadávke, dlžníkovi, jej právnom dôvode a výške; zákon teda vyslovene formuluje len obsahové náležitosti oznámenia. Zo spisu Okresného súdu v Lučenci mal preukázané, že žalovaný mal o právnom dôvode pohľadávky - náhrada za živý a mŕtvy inventár podľa zákona č. 229/1991 Zb., a jej výške - 2.721.130,- Sk, vedomosť už ku dňu účinnosti zmluvy o predaji časti podniku č. 2212/2002 spoločnosti KM s.r.o., keďže práve toto tvorilo predmet konania, ktoré vyvolali žalobcovia a ktorého bol fond účastníkom; vedel aj o dlžníkovi, keďže sám majetok predával. O podstatných obsahových náležitostiach tejto podmienky teda mal fond vedomosť už v čase začatia plynutia ročnej lehoty na oznámenie, resp. predtým, a aj potom, najmä o výške pohľadávky z meritórnych rozhodnutí (všetko do 1. marca 2004), a preto uzavrel, že prvú podmienku žalobcovia splnili. Za takéhoto skutkového stavu trvať na osobitnom oznámení, čo bola obrana žalovanej, považoval za neúčelné až absurdné. Vyjadril presvedčenie, že právnym dôvodom pohľadávky zákonodarca sledoval identifikáciu právneho vzťahu veriteľa k dlžníkovi, nie k žalovanému.

1.4. V prípade druhej podmienky mal z listinných dôkazov zrejmé, že potom ako boli žalobcovia úspešní v sporovom konaní proti dlžníkovi, neúspešne sa pokúsili o výkon rozhodnutia a v rozhodnej miere boli neúspešní aj v konkurznom konaní na majetok dlžníka. Z rozvrhového uznesenia Krajského súdu v Banskej Bystrici, č. k. 55K/176/2004-1510 zo dňa 14. júna 2012, zistil, že na uspokojenie veriteľov spoločnosti KM s.r.o. bola použitá celá majetková podstata a žalobcovia boli uspokojení vo výške 2.127,88 € (64.104,52 Sk). KM s.r.o. zanikla ex offio výmazom z obchodného registra dňa 14. júna 2013.

1.5. Vzhľadom na uvedené uzavrel, že žalobcovia vyčerпали všetky právne prostriedky na uspokojenie pohľadávky voči dlžníkovi. Dospel tak k záveru, že kumulatívne došlo k splneniu oboch podmienok pre vznik povinnosti najskôr dňa 14. júna 2012 a keďže žalobcovia podali žalobu ešte v tom istom roku, nemohlo dôjsť ani k márnemu uplynutiu žiadnej z premlčacích lehôt. To sa týka aj žalovanou vnesenej námietky premlčania uplynutím 4-ročnej premlčacej lehoty podľa ust. § 397 Obch. zák., ktorá mala začať plynúť účinným odstúpením fondu od zmluvy o predaji (uzavretej so spoločnosťou LUTE NOVA Plus s.r.o.) dňa 14. októbra 2000. Ak by sa aj k tomuto dňu zmenilo žalovanej právne postavenie zo zákonného ručiteľa na priameho dlžníka, toto opäť zaniklo k 1. marcu 2003 zmluvou o predaji uzavretou s KM s.r.o., teda ešte pred uplynutím premlčacej doby. Vzhľadom na sporný právny základ uplatňovaného peňažného nároku, rozhodol len o danosti právneho základu uplatneného nároku medzitýmny rozsudkom.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalovanej v poradí druhým rozsudkom z 31. marca 2020, sp. zn. 8Co/20/2020 [prvý bol zrušený dovolacím uznesením z 27. novembra 2019 sp. zn. 7Cdo/102/2017 z dôvodu, že v poradí prvé odvolacie rozhodnutie neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, pozn. (ďalej aj „napadnuté odvolacie rozhodnutie“)] medzitýmny rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil.

2.1. V odôvodnení svojho rozhodnutia najskôr uviedol, že v priebehu odvolacieho konania pôvodne označený žalovaný Fond národného majetku Slovenskej republiky zanikol a dňom 21. januára 2016 bol vymazaný z obchodného registra. Jeho právnym nástupcom sa stala spoločnosť MH Manažment, a.s. Vzhľadom na uvedené odvolací súd na základe § 64 CSP rozhodol, že v odvolacom konaní pokračuje s právnym nástupcom zaniknutého žalovaného.

2.2. Odvolací súd považoval skutkové a právne závery súdu prvej inštancie za správne a v celom rozsahu sa preto stotožnil s dôvodmi uvedenými v odôvodnení prvostupňového rozhodnutia; tieto si osvojil v celom rozsahu a v podrobnostiach na ne odkázal. Preto rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil podľa § 387 ods. 1, 2 CSP.

2.3. V ďalšom sa odvolací súd po odcitovaní § 15 ods. 4 zákona č. 92/1991 Zb. vysporiadal s jeho

výkladom, keď spolu so súdom prvej inštancie uzavrel, že vzhľadom na skutočnosť, že zákon nepredpisuje formu oznámenia, môže toto oznámenie za veriteľa nahradiť oboznámenie Fondu národného majetku Slovenskej republiky z prebiehajúceho konania, resp. rozhodnutia súdu.

2.3.1. V tejto súvislosti najskôr uviedol, že všeobecný súd si metódy výkladu určuje sám. Je predovšetkým povinný zohľadňovať doslovný výklad, resp. použitie jazykového výkladu, ale aj také metódy výkladu, ktoré objasnia účel a zmysel interpretovanej právnej normy, predovšetkým logický a systematický výklad. Z toho vyplýva, že súd je síce viazaný doslovným znením zákona, ale v prípade, že by tento prístup nepostačoval, musí súd pristúpiť k použitiu aj ďalších výkladových metód. Výkladom nemožno dať normatívnym slovám a vetám iný obsah než tieto v skutočnosti majú alebo nahradiť ich obsah iným obsahom. Ďalej poukázal na súdnu judikatúru a názory relevantnej právnej teórie, a to aj v rozsahu výkladu reštitučných predpisov (pozri body 14, 15 a 16 odôvodnenia napadnutého odvolacieho rozhodnutia).

2.3.2. V tomto ohľade konštatoval, že oba nižšie súdy uplatnili pri interpretácii § 15 ods. 4 zákona č. 92/1991 Zb. v prvom rade výklad jazykový (doslovný, gramatický), na základe ktorého interpretovali v právnej norme použitý výraz "oznámil Fondu" vo význame "dal na vedomie Fondu", teda zabezpečil, aby sa "Fond dozvedel". Výkladom a contrario aj odvolací súd dospel k záveru, že pokiaľ zákonodarca explicitne nestanovil formu, akou sa má právny úkon oznámenia vykonať, je potrebné právnu normu vyložiť tak, že ide o neformálny právny úkon, ktorý možno vykonať písomne, ústne a tiež akýmkoľvek spôsobom nevzbudzujúcim pochybnosti o tom, čo ním chcel veriteľ vyjadriť. Z doslovej dikcie právnej normy jasne vyplývajú obsahované náležitosti právneho úkonu oznámenia, ktorými sú právny dôvod pohľadávky a jej výška.

2.3.3. Okrem výkladu gramatického súd prvej inštancie vykonal - vychádzajúc zo zmyslu zákona a úmyslu zákonodarcu - aj výklad teleologický (ratio legis) v nadväznosti na § 1 a § 6 OSP. Súd prvej inštancie náležite vyložil účel právnej normy v kontexte prijatej právnej úpravy vo väzbe na princíp spravodlivosti a rozumného vysporiadania vzťahov. Prvostupňový súd správne konštatoval, že uložením oznamovacej povinnosti veriteľovi sa má zabezpečiť/dosiahnuť, aby získal Fond vedomosť o existujúcej pohľadávke, dlžníkovi, jej právnom dôvode a výške a v nadväznosti na takýto výklad správne zisťoval, či v súdnom konaní vedenom žalobcami proti priamemu dlžníkovi a Fondu, získal Fond tieto relevantné informácie. Odvolací súd sa s takýmto výkladom plne stotožnil a uviedol, že považuje za riadne a včas splnenú oznamovaciu povinnosť žalobcov vo vzťahu k Fondu národného majetku SR i vzhľadom na výklad zodpovedajúci zákonodarcom sledovanému účelu prijatej právnej úpravy (ratio legis), ktorý zodpovedal rozumnému a spravodlivému vysporiadaniu vzťahov založených § 15 ods. 4 cit. zák.

2.3.4. Na podporu svojich nosných dôvodov poukázal odvolací súd aj na výklad analogický (právnu úpravu ručenia podľa § 306 ods. 1 ObZ a § 548 ods. 1 OZ, či splnenia dlhu podľa § 563 OZ) a uviedol, že hmotnoprávny úkon možno uskutočniť právne účinným spôsobom aj prostredníctvom súdu v rámci súdneho konania, pričom v procesnej rovine je východiskom § 124 ods. 2 CSP (predtým § 41 ods. 3 OSP). V tejto súvislosti poukázal (aj) na Komentár k ust. § 124 ods. 1 CSP, Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C.H. Beck, 2016, s. 442. S poukazom na uvedené dospel odvolací súd k záveru, že pri posudzovaní právneho úkonu oznámenia podľa § 15 ods. 4 cit. zák. možno konštatovať, že oznamovacia povinnosť bola žalobcami riadne splnená procesnými úkonmi vykonanými žalobcami v súdnom konaní vedenom proti dlžníkovi a Fondu, ktoré mali voči Fondu nielen procesnoprávne ale aj hmotnoprávne účinky. Tieto úkony vykonané voči súdu sa stali voči Fondu účinné len čo sa o nich zo strany súdu dozvedel.

2.4. K žalovanou namietaným odklonom od dovolacieho rozsudku sp. zn. 1 MOBdo V 2/2004 odvolací súd uviedol, že v tomto rozsudku sa dovolací súd zaoberal otázkou ručenia fondu za splnenie záväzkov nadobúdateľa privatizovaného majetku podľa § 15 ods. 4 zákona č. 92/1991 Zb. a zaujal právny záver, že veriteľ privatizovaného subjektu sa môže domáhať splnenia ručiteľského záväzku fondu, len ak svoju pohľadávku čo do právneho dôvodu a výšky oznámil fondu do jedného roka od okamihu prechodu záväzku na nadobúdateľa privatizovaného majetku a ak vyčerpal všetky právne prostriedky na jej uspokojenie voči dlžníkovi. Ide o dve rôzne a samostatné podmienky, ktoré musia byť splnené kumulatívne, ale z hľadiska časového nemusia byť splnené súčasne. Lehota jeden rok na oznámenie pohľadávky fondu nie je lehotou na uplatnenie práva, preto nie je namieste úvaha, či ide o lehotu premlčaciu alebo prekluzívnu, ale oznámenie urobené v tomto zákonom určenom časovom úseku je

podmienkou na vznik práva domáhať sa splnenia ručiteľského záväzku od fondu. Súd prvej inštancie sa vo svojich záveroch neodklonil od citovaného záveru označeného dovolacieho rozhodnutia, keďže lehota jedného roka na oznámenie pohľadávky fondu nie je lehotou na uplatnenie práva, preto nie je namieste úvaha, či ide o lehotu premlčaciu alebo prekluzívnu, ale oznámenie urobené v tomto zákonom určenom časovom úseku je podmienkou na vznik práva domáhať sa splnenia ručiteľského záväzku od Fondu.

2.5. Odvolací súd poukázal tiež na dovolacie rozhodnutie sp. zn. 2Cdo/116/2006, ktorý konštatoval, že nárok na náhradu živého a mŕtveho inventára sa môže uplatniť akýmkoľvek (hmotnoprávnym) úkonom, z ktorého nepochybne vyplýva dôvodnosť a opodstatnenosť žiadosti na poskytnutie náhrady podľa § 20 zákona č. 229/1991 Zb. Zo žiadneho právneho predpisu nevyplyva, že by tento úkon nemohol byť obsiahnutý v žalobe, ktorou sa žalobca, oprávnená osoba, domáha plnenia náhrady živého a mŕtveho inventára. Ak žaloba obsahuje zákonom požadované náležitosti uplatnenia tohto nároku, jej doručením žalovanému je splnená podmienka uplatnenia nároku.

2.6. Vzhľadom na skutočnosť, že Fond národného majetku SR bol stranou sporu v konaní vedenom na Okresnom súde v Lučenci pod sp. zn. 9C/136/97, kde bol uznesením zo dňa 23. júna 1999 pripustený do konania ako žalovaný 2/ a do ktorého konania bola uznesením zo dňa 10. marca 2003 pripustená - ako žalovaný 3/, aj spoločnosť KM s.r.o. (ako právny nástupca pôvodnej povinnej osoby), považoval (aj) odvolací súd za riadne a včas splnenú oznamovaciu povinnosť žalobcov vo vzťahu k Fondu národného majetku SR a iný výklad ako zodpovedajúci zákonodarcom sledovanému účelu prijatej právnej úpravy (ratio legis) by nezodpovedal rozumnému a spravodlivému vysporiadaniu vzťahov založených § 15 ods. 4 cit. zákona. Rigidné zotrvanie žalovaným na požiadavke splnenia oznamovacej povinnosti žalobcami bez zreteľa na priebeh konania na Okresnom súde Lučenec - v ktorom na základe procesných úkonov žalobcov, ktoré tak mali aj hmotnoprávne účinky, žalovaný ako strana sporu získal vedomosť o právnom dôvode, výške pohľadávky aj osobe dlžníka - by predstavoval šikanózný výkon práv zo strany žalovanej a na obranu na ňom žalovanou založenú v tomto konaní nemožno prihliadnuť, uzavrel odvolací súd.

2.7. Tvrdenia žalovanej, že v danom spore nie je pasívne vecne legitimovaná, považoval odvolací súd za účelové a zavádzajúce v snahe zbaviť sa zodpovednosti za splnenie záväzku nadobúdateľa privatizovaného majetku, ktorý Fondu vznikol titulom zákonného ručenia. Slovenský pozemkový fond nebol v danom prípade osobou povinnou poskytnúť žalobcom náhradu za mŕtvy a živý inventár, nakoľko povinná osoba, t.j. právnická osoba, ktorá veci prevzala bola známa. Slovenský pozemkový fond nebol ani jej nástupcom a ani ručiteľom za splnenie jej záväzkov. V danom prípade tak neboli splnené zákonné predpoklady (§ 20 ods. 2 zákona č. 229/1991 Zb.) pre vznik povinnosti Slovenského pozemkového fondu poskytnúť náhradu za živý a mŕtvy inventár oprávneným osobám.

2.8. Rovnako za neopodstatnenú považoval odvolací súd argumentáciu žalovanej, že ust. § 15 ods. 4 zákona č. 92/1991 Zb. nie je titulom na vysporiadanie reštitučných nárokov podľa zákona č. 229/1991 Zb. Spoločnosť KM s.r.o. nadobudla na základe zmluvy o predaji podniku č. XXXX/XXXX majetok pôvodnej povinnej osoby Slovosivo, š.p., Semenársky štátny majetok Lučenec, v rozsahu vymedzenom v § 2, § 3 ods. 2, § 15 ods. 1 zákona č. 92/1991 Zb., teda vrátane záväzku z dohody o náhrade za živý a mŕtvy inventár z 2. septembra 1993 a preto bolo potrebné vo vzťahu k posúdeniu osoby ručiteľa za splnenie záväzkov týmto nadobúdateľom privatizovaného majetku aplikovať § 15 ods. 4 cit. zákona, v zmysle ktorého zákonné ručenie svedčí fondu. V tomto smere bola obrana žalovanej v rozpore s jeho skoršou obranou predkladanou v spore vedenom na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 12C 48/05, v ktorom argumentovala tým, že nemôže byť právnym nástupcom dlžníka - pôvodnej povinnej osoby, nakoľko podľa § 15 ods. 4 zákona č. 92/1991 Zb. za splnenia podmienok tam uvedených je fond ručiteľom záväzku spoločnosti KM s.r.o. Lučenec.

2.9. V neposlednom rade odvolací súd uviedol, že nebolo možné prihliadať ani na závery uvádzané v rozsudku Okresného súdu Bratislava II č. k. 20C/9/2010-88 z 11. apríla 2011 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 11Co/93/2011 z 29. novembra 2011, nakoľko tieto sú založené na odlišných skutkových okolnostiach. Navyše závery súdu v tomto inom konaní o premlčaní nároku oprávnenej osoby vychádzajú z (hypotetického) predpokladu o neplatnosti zmluvy o predaji podniku medzi fondom a spoločnosťou KM s.r.o., za ktorého stavu potom 4-ročná premlčacia doba mala začať plynúť dňom nasledujúcim po účinnom odstúpení fondu od zmluvy o predaji podniku k 14. októbru 2000. Uvedený záver však neobstoí v prejednávacom prípade, nakoľko premlčacia doba, ako správne ustálil aj súd prvej inštancie, nemohla začať plynúť skôr ako došlo zo strany žalobcov k splneniu druhej

podmienky, teda k vyčerpaniu všetkých právnych prostriedkov žalobcami na uspokojenie ich nároku voči dlžníkovi KM s.r.o., k čomu došlo okamihom vydania rozvrhového uznesenia dňa 14. júna 2012 v konkurze vyhlásenom na majetok dlžníka, na základe ktorého bola z celkového majetku dlžníka KM s.r.o. čiastočne uspokojená aj pohľadávka žalobcov. Z uvedeného dôvodu nebola žalovaným námietka premlčania vznesená dôvodne.

3. Proti napadnutému odvolaciemu rozhodnutiu podala žalovaná dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, nakoľko napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. V podstatnom namietala, že žalobcovia nevykonali oznámenie podľa § 15 ods. 4 zákona č. 92/1991 Zb. vo vzťahu k žalovanej (jej právnomu predchodcovi) riadne a včas v dôsledku čoho nedošlo k vzniku zákonnej ručiteľskej povinnosti žalovanej. Podľa jej názoru sa oznámenie malo v zmysle § 15 ods. 4 zákona č. 92/1991 Zb. uskutočniť v čase od 1. marca 2003 do 1. marca 2004, pričom žalobcovia ho uskutočnili až 30. marca 2004. Odvolací súd sa pri svojich záveroch odklonil od rozsudku dovolacieho súdu sp. zn. 1 M Obdo V 2/2004. Žalovaná navrhla, aby dovolací súd zrušil napadnuté odvolacie rozhodnutie a vec mu vrátil na ďalšie konanie, alternatívne, aby napadnuté odvolacie rozhodnutie zmenil tak, že určuje sa, že žalobcami uplatnený nárok nie je daný. Zároveň sa domáhala náhrady trov konania.

4. Žalobcovia vo vyjadrení k dovolaniu navrhli dovolanie odmietnuť, resp. zamietnuť a priznať im náhradu trov konania, nakoľko nižšie súdy rozhodli správne a odvolací súd sa neodklonil od dovolacieho rozsudku sp. zn. 1 M Obdo V 2/2004.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je prípustné vzhľadom na uplatnený dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, avšak nie je dôvodné.

6. V súvislosti s dovolaním podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP dovolateľka namietala nesprávne právne závery odvolacieho súdu, že žalobcovia vykonali oznámenie podľa § 15 ods. 4 zákona č. 92/1991 Zb. vo vzťahu k žalovanej (jej právnomu predchodcovi) riadne a včas. Odvolací súd sa pri svojich záveroch odklonil od rozsudku dovolacieho súdu sp. zn. 1 M Obdo V 2/2004 (bod 3).

7. So zreteľom na riadne nastolenie právnej otázky a v situácii, na ktorú sa vzťahuje ustanovenie § 421 ods. 1 CSP, dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalovanej je v danom prípade procesne prípustné. Následne preto skúmal, či je podané dovolanie dôvodné (či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu skutočne vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci predmetnej právnej otázky).

8. Právnym posúdením veci je aplikácia práva na zistený skutkový stav. Je to činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej norme, ktorá vedie k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá, alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval.

9. Podľa § 15 ods. 4 zákona č. 92/1991 Zb. na prechod záväzkov sa nevyžaduje súhlas veriteľa. Fond do výšky získanej hodnoty privatizovaného majetku ručí svojím majetkom za splnenie záväzkov nadobúdateľom privatizovaného majetku, ak sa s veriteľom nedohodne inak. Veriteľ je oprávnený domáhať sa splnenia týchto záväzkov od fondu, len ak svoju pohľadávku čo do právneho dôvodu a výšky oznámil fondu do jedného roka od okamihu prechodu záväzkov na nadobúdateľa privatizovaného majetku a ak vyčerpal všetky právne prostriedky na jej uspokojenie voči dlžníkovi.

10. Z Obsahu rozhodnutí nižších súdov (body 1 až 2.9.) - v rozsahu podliehajúceho dovolaciemu prieskumu (body 3 a 6) - najvyšší súd zistil, že prvostupňový súd medzitýmnym rozsudkom určil, že žalobcami uplatnený nárok v tomto konaní je daný, čo odobril aj odvolací súd. Žalobcami uplatnený nárok predstavoval peňažnú náhradu za živý a mŕtvy inventár, ktorú má v dôsledku ručiteľského záväzku v zmysle § 15 ods. 4 zákona č. 92/1991 Zb. uhradiť žalovaná. Nižšie súdy v zhode s rozhodnutím najvyššieho súdu sp. zn. 1 M Obdo V 2/2004 ustálili, že predpokladom pre účinný vznik práva veriteľa domáhať sa splnenia záväzku v zmysle § 15 ods. 4 zákona č. 92/1991 Zb. je kumulatívne splnenie dvoch samostatných podmienok, a to ak (i) svoju pohľadávku čo do právneho dôvodu a výšky oznámil Fondu do jedného roka od okamihu prechodu záväzkov na nadobúdateľa privatizovaného majetku a (ii) vyčerpal všetky právne prostriedky na jej uspokojenie voči dlžníkovi. Konštatovali, že ide o dve rôzne a samostatné podmienky, ktoré musia byť splnené kumulatívne, ale z hľadiska časového nemusia byť splnené súčasne. V okolnostiach posudzovanej veci po uskutočnenom výklade časti právneho textu „oznámil Fondu“ (pozri bod 9) dospeli nižšie súdy k názoru, že prvá podmienka (ktorá bola v hre v rámci tohto dovolacieho prieskumu, pozn.) bola splnená (už) v rámci konania vedeného na Okresnom súde v Lučenci pod sp. zn. 9C/136/97, kde bol uznesením z 23. júna 1999 pripustený do konania ako žalovaný 2/ (aj) právny predchodca žalovanej a ako žalovaný 3/ spoločnosť KM s.r.o. (ako právny nástupca pôvodnej povinnej osoby), v ktorom konaní sa žalovaná strana (ručiteľ) kvalifikovane oboznámila o právnom dôvode, výške pohľadávky a osobe dlžníka.

11. Odvolací súd vo svojom rozhodnutí akcentoval, že v súvislosti s časťou normatívneho textu uvedeného v ustanovení § 15 ods. 4 zákona č. 92/1991 Zb. „oznámil Fondu“ zákon nepredpisoval formu oznámenia, preto s ohľadom (aj) na iné výkladové metódy môže toto oznámenie za veriteľa nahradiť oboznámenie Fondu (ručiteľa) z prebiehajúceho konania, resp. rozhodnutia súdu. Výslovený názor odvolací súd podporil

(i) zmyslom a účelom reštitučného zákonodárstva, spravidla odôvodňujúceho extenzívny výklad aplikovaných zákonných ustanovení,

(ii) gramatickým výkladom, na základe ktorého interpretoval v právnej norme použitý výraz „oznámil Fondu“ vo význame „dal na vedomie Fondu“, teda zabezpečil, aby sa „Fond dozvedel“,

(iii) výkladom a contrario podľa ktorého pokiaľ zákonodarca explicitne nestanovil formu, akou sa má právny úkon oznámenia vykonať, je potrebné právnu normu vyložiť tak, že ide o neformálny právny úkon, ktorý možno vykonať písomne, ústne a tiež akýmkoľvek spôsobom nevzbudzujúcim pochybnosti o tom, čo ním chcel veriteľ vyjadriť. Z doslovnej dikcie právnej normy jasne vyplývajú obsahované náležitosti právneho úkonu oznámenia, ktorými sú právny dôvod pohľadávky a jej výška,

(iv) výkladom teleologickým (ratio legis) v rámci ktorého už prvostupňový súd náležite vyložil účel právnej normy v kontexte prijatej právnej úpravy vo väzbe na princíp spravodlivosti a rozumného vysporiadania vzťahov. Podľa názoru odvolacieho súdu prvostupňový súd správne konštatoval, že uložením oznamovacej povinnosti veriteľovi sa má zabezpečiť/dosiahnuť, aby získal Fond vedomosť o existujúcej pohľadávke, dlžníkovi, jej právnom dôvode a výške a v nadväznosti na takýto výklad správne zisťoval, či v súdnom konaní vedenom žalobcami proti priamemu dlžníkovi a Fondu, získal Fond tieto relevantné informácie. Odvolací súd sa s takýmto výkladom plne stotožnil,

(v) výkladom analogickým (právnou úpravou ručenia podľa § 306 ods. 1 ObZ a § 548 ods. 1 OZ, či splnenia dlhu podľa § 563 OZ), v zmysle ktorého hmotnoprávny úkon možno uskutočniť právne účinným spôsobom aj prostredníctvom súdu v rámci súdneho konania, pričom v procesnej rovine je východiskom § 124 ods. 2 CSP (predtým § 41 ods. 3 OSP). S poukazom na uvedené dospel odvolací súd k záveru, že pri posudzovaní právneho úkonu oznámenia podľa § 15 ods. 4 zákona č. 92/1991 Zb. možno konštatovať, že oznamovacia povinnosť bola žalobcami riadne splnená procesnými úkonmi vykonanými žalobcami v súdnom konaní vedenom proti dlžníkovi a Fondu, ktoré mali voči Fondu nielen procesnoprávne ale aj hmotnoprávne účinky. Tieto úkony vykonané voči súdu sa stali voči Fondu účinné len čo sa o nich zo strany súdu dozvedel.

12. Odvolacím (i prvostupňovým) súdom zvolenú interpretáciu na vec sa vzťahujúceho ustanovenia § 15 ods. 4 zákona č. 92/1991 Zb. (bod 9) - na základe ktorej dospel k záveru, že v okolnostiach posudzovanej veci bola zákonná podmienka oznámenia pohľadávky žalobcami žalovanej (jej právneho

predchodcov) čo do právneho dôvodu a výšky splnená - považuje najvyšší súd za správnu a zodpovedajúcu zistenému skutkovému stavu. Odvolací súd teda právne konformným spôsobom vysvetlil dôvody, pre ktoré považoval za splnenú zákonnú podmienku „oznámenia“ v zmysle § 15 ods. 4 zákona č. 92/1991 Zb., ktorý výklad - vzhľadom reštitučný základ sporu, privatizačné problémy, reálnu nevymožiteľnosť pohľadávky od dlžníkov, či celkový časový aspekt - okrem aspektu právneho splňal navyše aj základné atribúty výkonu spravodlivosti.

13. Z dôvodov vyššie uvedených dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalovanej neopodstatnene smeruje proti takému rozsudku odvolacieho súdu, ktorý nespočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Najvyšší súd preto jej nedôvodné dovolanie zamietol podľa § 448 CSP.

14. O trovách dovolacieho konania dovolací súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP v spojení s § 453 ods. 1 CSP. Žalobcovia mali v dovolacom konaní plný úspech, preto im proti neúspešnej žalovanej vznikol nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

15. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.